ԺԱ. ՏԱՐԻ 3012 ԹՈՒԿԱԿԱՆ, ՀԱՄՈՒՍ 12 ՄԵՀԵԿԱՆ 1386 18 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1894 24 ՇԱՊԱՆ 1311 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ, ՊԷՏՔ ԷՍ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ մասամբ Տարեկան դրամական արժողութեան	150
» » Վեցամսեայ	75
» » Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր Ոսկի	2
Պատուոյ թղթատարի ծախսը Լիրա	50

Խմբագրութեանս ուղղուածները եւ այլ գրութիւններ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 18/2 ՄԱՐՏ, 1894

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Գ. Ալֆրէտ Խընդրեալ.—Հռոմէ կը հեռագրուի առ Թայմս, 24 փետր. Օտար երկրաց մէջ գտնուող իտալեան Արժեթուղթին (*) տոկոսը զեղչելու որոշումը տրուեցաւ երբ գիտուեցաւ որ ուրիշ ամէն տուրքեր անբաւական են եղմնացոյցին լաւը գոյելու, (**) և ամենամեծ դժուարութեամբ և հակառակ իրենց նախորդ որոշման, Պ. Քրիսպի և Պ. Սոնինոյ համակերպեցան այս տոկոսի զեղչին և ապրիլ գնոյն բարձրացման։ Այս որոշման յանգելէն առաջ, օտար երկրաց մէջ գտնուող սեպհականատիրական մեծ տուներու կարծիքն հարցուեցաւ, և պատասխան առնուեցաւ թէ երկրին եղեմ-ից հաւասարակշռութիւնն այնքան պիտի բարձրացնէ պետական թուղթին արժէքն որ տոկոսի զեղչով կրուած վնասը պիտի փոխարինուի լիովին։ Մինչեւ վերջին վայրկեանը կը յուսացուէր եղանակ մը գտնել օտար երկրաց մէջ գտնուող իտալեան արժեթուղթը տոկոսի զեղչէն զերծ պահելու, բայց անկարելի եղաւ։ Եւ տոկոսի զեղչն անխիտ ի գործ դրուեցաւ, կատարեալ մանկութեան մեծագոյն դժբախտութենէն զերծ մնալու և արժեւորներն ալ զերծ կացցանելու համար։ Ընդդիմադիր լրագիրք իրենց յարձակումները կեդրոնացուցած են եղմտական նախարար Պ. Սոնինոյի։ բայ, յուսալով որ Պ. Քրիսպի իւր վարչութենէն դուրս կը նետէ զնա։ Բայց իրենց այս հնարքն այնքան աչքի կը զարնէ որ յայտորէն անկարելի է։ Պ. Քրիսպի Պ. Սոնինոյէ անբաժան պիտի մնայ գանձային խնդրոյն վրայ, և եթէ երեսփոխանք չընդունին եղմնական ծրագիրը (զոր պարզեցինք Աբէ-Եբի Նախընթաց աւուր թուով,) կոչում պիտի ըլլայ երկրին, երեսփոխանութիւնը լուծելով և նոր Երեսփոխանութիւն ընտրելու հրաւէր կարդալով։ Փորձառու եղմնագէտք ոմանք կը խորհին զեղչել կամ բոլորովին մի կողմ դնել քանի մը մանր տուրքեր։ Բայց այս գաղափար չընդունուիր, նկատելով թէ Պ. Սոնինոյի ծրագրով նոր տրոց բեռն ըստ կարի հաւասարապէս բաշխուած է ամէն դասերու վրայ։ Ջնեուորական ծախքէն նոր զեղչ չի կրնար ըլլալ առանց աղեալի հեռուանք պատճառելու, և կառավարութեան համոզումն է թէ երկիրը կրնայ հանդուրժել տրոց այս նոր չափին։ Ամենէն սաստիկ գանգատները կը լսուին հարուստ դասերէն և երբեակ Նիզակակցութեան հակառակորդներէն, որք գինուորական ոյժերն աւելի եւս պակսեցնել կ'ուզեն։

ԳԱՂԹԱՑԻՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Օրանէ (Ալժերիա) 400 ֆրանսական զօրք «Օտար Լեգէոնէն» Քոլոնել Շոգենաւը նստան Սուտանն երթալու համար։ Նոյն նաւը դրուեցան նաեւ երկու միլիոն փամփուշտ և 600 տակառաչափ պատերազմական նիւթք։ Ֆրանսացիք լրջօրէն ձեռնարկած են տէր մնալ Թոմպուքթուի զոր դիպուածաւ գրաւած էին, և իրենց իշխանութիւնն ամրապէս հաստատելու Սուտանի այն կարեւոր կեդրոնին վրայ։

ՋԱՆՋԻՊԱՐ, ինչպէս յայտնի է, վերջնապէս և պաշտօնապէս ենթարկուած է Բրիտանեան հովանաւորութեան։ Ջանզիպարի նոր Իմիրը փեսա։ 11/23ին իւր գահակալութեան տարեդարձին առիթիւ մեծ ժողով մը գումարեց նախարարաց և երեւելեաց և անգլ։ քաղաքական գործակատար Պ. Քրաքուլ ներկայացաւով, Վիքթորիա Թագուհւոյն կողմէ նուիրուած Հնդկաստանի պատուանշանին մեծ խաչը մատոյց Իմիրին։ Եռանդագին ընդունելութիւն եղաւ։

ՁԱՐԸ մեծապէս գոհ մնաց Միջերկրական ֆրանսական Ֆոռժ-է-Նանդիէ նաւային գործարանի նաւակառոյց արհեստագործներէն, որք պաշտօնի կոչուած էին Ծովէ-Նէյնվէ և Բաֆոդ Աչվզահաւորներուն մէջ ինչ ինչ նորոգութեանց համար, և իւր գոհունակութիւնն արտայայտելու համար 10 հազար ֆր. ղրկեց անոնց նպաստամատոյց ընկերութեան։

ՊԷՀԱՆՋԻՆ, Տահոմէի նախորդ վեհապետն, որ Ֆրանսայոյց ձեռք ենկած է, Սենեկալ Սէն Լուի քաղաքը տարուեցաւ, ուստից Մարդինիքա (Ամերիկայի Անթիլեան կղզեաց մէջ) պիտի ղրկուի։ Հոն, հարաւային կլիմայի մը տակ որ շատ լաւ կը յարմարի իրեն, կատարեալ ազատութիւն պիտի վայելէ, և միանգամայն փախչելու միջոց պիտի չունենայ։

ՆՈՐ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ.—Պ. տը Հէբէտայ, որոյ վրայ ծանօթութիւն մը տուինք Աբէ-Եբի երեկի թուով, ըստ է Լէ-Էի խմբագրին թէ ինք բանատեղծութեան դասախօս եղած է հանգուցեալ Թէնի։ Կը յիշուի թէ Ֆրանսայի անուանի իմաստասէրը, գրականութեանց և գեղարուեստից պատմիչն ու քննադատը նաեւ սիրող մ'էր բանաստեղծութեան և քերթուածներ ունի գրած։ Եւ այնքան հաճած էր Պ. տը Հէբէտայի ոճին ազնուութեան որ պրոֆիսիութիւն սեպած չէր անկէ բանաստեղծական ոճի դասեր առնուլ։ Մինչեւ իսկ իւր Sonnet-ներու անդրանիկ ձեռագիր հատորը Պ. Թէն անոր նուիրած էր, ձօնին մէջ անոր աշակերտն և սքանչացողն անուանելով ինքզինք։ Անսի ըմին

ԳԻՒՂԱՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԱՑ ՄԷՋ

Քարքերդէ փետր. 2 թուով մեզ ուղղուած նամակ մը հետեւեալ հատուածները կը քաղենք.

Այս քանի մը շաբաթներու մէջ օդին մէջէն գէշ բան մը կ'անցնի, քաղաքային և մանաւանդ գիւղային երդիքներու ներքեւ բոլորին ալ դէմքը օդի ու կինի կարաներու բերնին վրայ կը չարժի այնպէս ինչպէս անօթի եղնիրուն ցուռկը մուրին վրայ լայն որկորով։ Խմելու սկսած ատենին չափ սահման չի ճանչուիր, իրիկունը նստիլ առտուն վերջացնել, մէկով-երկուքով չհամրուիր անոնց թիւը որ մէկ անգամին կրնան մէկ լիտր (մեզ օրա) գինիէն աւելի խմել, թէեւ ականատեսներ կը պնդեն որ երկու լիտր խմող ալ կայ։

Անցեալ 2—3 շաբաթները մարդիկ ըրինք գինովներու չահասակութեանց վրայօք քամիներնուց վէպեր։ Շնթիլի մէջ հարսնիքի մը ատեն տարցած գլուխով հարսնատու մը բեմվորը քաշածին պէս կը սպանել, գնդակահար այն անհարիկ չարաճճին որ հարսնցու աղջիկն իրենցներուն վախցնելու փորձը կ'ընէ։ Այդ դէպքին մէջ 2—3 ալ վիրաւոր կ'իյնան երկու կողման հարուածներով։ Բանն հիմայ դատարանի առջեւ քաշուած է։

Երեք—չորս օր առաջ ալ Դատեմի մէջ կը պատահի նոյնին մօտաւոր պարագայներով առամ մը։ Հարսնաւորները պակէն զարձեր գոր տանիքին վրայ պար կը բռնուին, այդ մարդիկ՝ մինչեւ եղունգնին մացուցած կը ցատկեն ու կը ցատկեն, մէջերնէն մէկը զուռնաճին կ'ըսէ որ ոտքի գալիք եղանակ մը գտնէ, բայց այսպէս կակուղ չքներ, հրման կ'ընէ որ հալէ խաղին յատուկ վժվժոցն սկսի։ զուռնաճին մոռի չընելու ապաւթեան մը մէջ ինկած կ'ելլայ այդ վայրկեանին։ խաղցող գիւղացին չուտեր զուռնաճին հեգնոտ անառարերութիւնը, զի կրնայ ըլլալ որ հոն կին հանդիսատեսներուն մէջ մէկն ունի անուշիկ աչքով որ իրեն չարժումներուն կը հետեւի։ լաւ չի գտներ, ու այդ բանն ալ թմբկահարէն առաջ զուռնաճին չարակնութեան կը վերագրէ։ կարիճ ասպետը մէջքի զանակը քաշելով մոլեգին կատաղութեամբ մը կը մատ փչողին սիրտն ու մահը վայրկեանակն կ'ելլայ՝ յարակից այն անբացատրելի պարագայներով որք երեւան կուգան զարնուողին տակերուն կողմէ։ Թէ անկէ վերջ հարսնիտան ու հարսնաւորին կայթումն ու զուարթ տատանումներն ինչի՛ կը փոխուին, երեւակայելը չնտակ կ'ելլայ քան իմ պատմելս։ Բայց այդ բոլորէն առաջ սա ալ գեղանալի թէ՝ սպանող ու սպանուող երարու զոյգ քեռորդիներ են. վերջինը, կը պատմեն, 23 տարեկան, գեղեցիկ, բարեկազմ ու Բելիարի պէս հուժկու երիտասարդ մ'է եղեր։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ ԵՒ ԳԱՒԱՌՆԵՐԸ

Հաճեցէք ո՛ր է եղանակաւ մը բացատրել թէ՝ ինչո՞ւ մինչեւ հիմա չեն զբաղուիր գաւառներն այն ծրագրեր որք Ուսումն։ Խորհրդոյ պատրաստած Կազմ. Կանոնագրէն վերջ ի գործադրութեան ըլլալ կը սպասէին։ կ'աղաչենք այս մասին լուսաբանեցէք մեզ և չատեր մեզ հետ՝ որ այդ յապաղման պատճառներուն նկատմամբ բան մը չեն գիտեր ստոյգ։ Ե. Ե.

(*).—Իրենց պետական քանոնիսներին Իտալացիք պարզապէս Ռէնտիդա կ'ըսեն, որպէս Ֆրանսացիք՝ Ռանդ։

(**).—Հեղինումներ կան որոց պէտք չէ հաւատ ընծայել։ Դեռ մի քանի շաբաթ առաջ Պ. Քրիսպի նախարարութիւնն ամենայն պաշտօնական ձեւակերպութեամբք և զայրոյթով կը հերքէր այն լուրն թէ պետական արժեթուղթին տոկոսը պիտի զեղչուի եղեր, ինչպէս կը իսսուէր Պերլինի և Փարիզի Սակարաններուն մէջ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի (166)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՉԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Այն տեղն ուակից գտնուած էր արձանը, տիմցիները կանգնեցին իրենց մայրաքաղաքը։

Սօէրա դահ մը ընդհատած էր խօսքը՝ յիշատակներէ ճնշուած։

Առման մեղմիւ հրաւիրեց զայն որ շարունակէ պատմութիւնը։

Սօէրա հեղաղնդեցաւ։

—Տարիներն անցան երկար ու բազմաթիւ — Քմբրները ա՛ լ չիկային — և երկրին վերջին զաւակները, հալածուած վագրերու պէս թափառեալ — մէկիկ մէկիկ կը մեռնէին։

«Մինակ, Պուտատէն պաշտպանուած — ապագայի մեծ բախտերու վերապահուած ընտանիք մը — առանձին կ'ապրէր անտառներու մէջ — Էնիի, Հրոյ Թագաւորին ընտանիքը՝ որուն երկնային զօրութիւնը խոստացած էր որ աւերակները պիտի վերականգնին և թէ Քմբրներու քաղաքները նորէն դէպ ի երկինք պիտի ցցեն իրենց հզօր կատարները։

«Էնի գիտէր յետին գաղտնիքը Քմբրներու մեծութեան—գաղտնիքը անսահման գանձերուն որք պահուած են—կրանիթեայ հսկաներու—խորին ապիքներուն մէջ որք—լոկի կը հսկեն քնացող Անկ-Քորի վրայ։

«Էնի մարդ մըն էր և Էնի կը մեռնէր—բայց իր յաջորդին կը փոխանցէր իր պահած գաղտնիքը։— Վերջին Քմբրները իրեն հպատակած էին և կը հնազանդէին անոր հրամաններուն—եւ, իր առջեւ —Սիամի իշխանները կը խոնարհէին—ամէն տարի տուրք կը ղրկէին։

«Էնի կը յաջորդէր Էնիին՝ գանձ պահելով—ինչպէս նուիրական սուրը—զոր օրին մէկը մէջքը պիտի կապէ Քմբրներուն Թագաւորը—երբ Պուտատա—գլխի չարժուելով մը—հրաման տայ իրեն առաջ քալելու։

«Վերջին Էնին իմ հայրս էր։ — Սառանձին կ'ապրէր անտառներուն մէջ, — եւ, լռիկ—կը սպասէր Պուտատի հրամանին։

«Իր երկնային գիտութեամբը — հասկցաւ թէ եղեռնական ձեռնարկներ — կը նիւթուէին իրեն դէմ մութին մէջ։—Անցաւ ծովերէն—և Ֆրանսա եկաւ՝ գիտութեանց իշխանին հետ խօսելու համար—երկար ատեն մնաց քաղաքներու մէջ, և երբ վերադարձաւ Ծերունի մը կ'ընկերակցէր իրեն։

—Հա՛յրս, գոչեց Մարսիալ։

—Այո, քու հարազատ էր։ յարեց Սօէրա—վասն զի անոր դիմացիները—հակառակ իր տարիքին — կը նմանէին քու դիմացիներուդ։—Էնի ընաւ ինծի։ Զառակ, Ֆրանսական հողին յանձնեցի Քմբրներու զօրութեան յատուկ գաղտնիքը։ — Մահուանս օրը—ամէն բան պիտի ըսեմ քեզի և զուն պիտի շարունակես իմ գործս։

«Ինք և Ծերունին զիրար կը սիրէին — երկար ատեն տեսայ զանոնք—երբ հանդիսաւորապէս կը պարտէին աւերակներուն մէջ, զոյս կը հարցափորձէին եւ որք կը պատասխանէին— բայց անոնց միայն— վասն զի մենք բնաւ ձայն չէինք լսեր։

«Գիշեր մը երբ երկուքն ալ կը քնանային իրենց տերեւաշէն հիւղակին տակ —մեծ ամուսկ մը եկաւ— և մարդիկ յարձակեցան հօրս վրայ— առաջ հայրս զարնուեցաւ—գետակ մը անցաւ կուրծքէն—և առանց աղաղակի— առանց բառ մը խօսելու արտասանելու—թաւալեցաւ արիւնաներկ գետնին վրայ։

«Յետոյ երկու մարդասպանները—բրոնեցին ծերունին ու տանջեցին— ուզելով որ մատնէ Քմբրներուն գաղտնիքը— Սոսկալի՛ բան։ ծերունին ցաւագին սոնումներ կ'արձակէր—բայց չէր խօսեր։

«Վերջապէս, փորձեցի պաշտպանել զայն—տկար էի եւ բան մը չէի կրնար ընել—մարդոց մէկը բռնեց զիս— եւ անդունդը նետեց—կարծելով թէ պիտի մեռնէի։

«Ծերունիին աղաղակները զարհուրելի խորդիւնով մը—եւ ես, բազեներուն կառչած— կը դիտէի ջուրը որ բոլորտիքս կ'եռար։ Զէի ուզեր մեռնիլ։ երկար ատեն մաքառեցայ, այնքան երկար որ արեւը հորիզոնին վրայ եկաւ։

«կը հեծէի և օգնութիւն կը կանչէի։— Մարդ մը եկաւ որ լսեց իմ յուսահատ աղաղակներս և ազատեց զիս։— Բայց ուր ժապաւ եղած էի—ցաւի ոգին կծկուեցաւ կուրծքիս վրայ —և ճակտիս վրայ։ Երկար ատեն քնացայ մահուան եզրին վրայ։

«Երբ ինքզինքս եկայ, — նաւու մը վրայ կը գտնուէի։—Զիս ազատող վեհանձն մարդը իր երկիրը կը տանէր զիս։— Անկեցի ի վեր քովէն չէի հեռացած։—Բայց վերժառութեան ժամն հնչած է։—Վասնզի գտած եմ հօրս սպանիչները, — վասնզի ան որ մեռաւ—կը պտտայ ինծի թէ իր դատին եմ։

«Եւ Ծերունին կը կանչէ քեզ. — քեզ ալ, որպէս զի պատժես — զանոնք որ ջախջախեցին անոր մարմինը—այրեցին անգամները, և սպանեցին զայն··· — Եղբա՛յր, տուր ձեռքդ ինծի, — ընդունէ իմ երդումս։— Վրէ՛ժ, վրէ՛ժ...

Այս վերջին բառերն արտասանելով Սօէրա եղած կեցած էր, եւ, գեփ դեղին, կը նմանէր այն տարօրինակ արարածներէ մէկուն որք կը հսկին հնդկական մեհեանները գանձերը։

Ամենքն ալ ցնցեցան էին։

—Լսեցիք, բաւ Առման։ Լաւ ուրեմն, ինծի կը մնայ ըսել թէ որոնք եղան այդ մարդասպանները։ Անոնցմէ մէկը կը կոչուի Պելէն գոլ, միւսը պարոն տը Սիվրէյ։ Ի՞նչպէս հասկցած էին Էնիի գաղտնիքը։ Ո՞ր թշուառականը ձգած էր զանոնք այդ ճամբուն մէջ։ չեմ գիտեր, և անչուշտ երբէք չպիտի գիտնանք։ Օր մը Սօէրա լսեց դուռին ձայնը։— այն վերջին պարսկանդեսին ատենը ուր դատուն տը Սիվրէյ տարած էր իր կինն ու Լիսի տը Ֆաֆրէյը—ուզեց յարձակիլ, զարնել։ Հնդկմացայ իր դիտումին. բայց, ինծի հնազանդելով, Սօէրա ի սկզբան մերժեց խօսիլ. կը հարցուցեր իր չատուածներուն թէ կրնա՞ ինծի յայտնել այդ զարհուրելի առասին գաղտնիքը։ Բաւական օր քառասուն գիշեր աղօթքով անցուց։ Երեք օր առաջ ինծի եկաւ և ամէն բան յայտնեց։ Մխսին գացինք լրտեսել Պելէնը։ Տեսաւ զայն, և այս անգամ ա՛լ տարակոյս չը մնաց։ Յետոյ տեսաւ Սիվրէյը և բաւ թէ ոճրին մեղապարտն է ան։

«Աւասիկ ձեզի ըսելիքս։ Մեծ չարիք մը գործուած է, պէտք է որ արժանի պատիժը տրուի։ Հիմակ ձեզ կը մնայ որոշում մը տալ։ Սօէրա յանձն առած է մեզի հընազանդիլ։

Սօէրա ծնրադրած էր Առմանին առջեւը և ձեռքը բռնած։

—Երդումս պիտի բռնեմ, վասնզի ինձ կը պարտիմ կեանքս։ Ինչ որ հրամայես պիտի ընեմ։

—Կարդը ի՛մն է խօսելու։ գոչեց Մարսիալ։ Վասնզի իմ հայրս է սպանուողը։ Խեղճ ծերունին, որ իր ուղեղին մէջ ունէր գիտութեան և մարդասիրութեան ապաման, վատաբար տպանուեցաւ։ անհելի չարչարանքներով։ գիտութիւն չիկայ այն թշուառականներուն համար։ Եւ եթէ Սօէրան բաղուկը վրիպի, ես պիտի ըլլամ վրիժառո՛ւն։

Մարսիալ կը տարտար։ Ցմգոյն, աչքերը ցոլարտակ, տարտարելի գերապրդումն ներքարկուած էր։

Առաջիկայ խօսք առաւ։

—Ամենէն աւելի ես կը զգամ, ըսաւ, այս երկու անմոնց վիշտն ու բարկութիւնը, վասն զի գՀուռ սէր մը որբացուցած է զիրենք։ Բայց նախ հասկնալու ենք թէ, իրաւունքները մեզ համար ապացուցած ըլլալով, դատական իշխանութիւնն ալ պիտի չատանա՞ այս վկայութիւններով։

—Է՛հ, մարդոց արդարութեան վրայ խօսո՞ղը ով է, գոչեց Մարսիալ։ Մի՞թէ դատարաններէ՞ն կը խնդրեմ իմ վրիժառութիւնս։ Այս մարդիկը մարդկութենէ դուրս չե՞ն։

—Ասք մը։ ըսաւ Պ. տը Ֆաֆրէյ։

Ինքն ալ ոտքի ելաւ, և, արդարութեան մեծվայելուչ հանդիսաւորութեան դրսէն կրող այդ դէմքին առջեւ ամէնքն ալ լռեցին։

—Պէտք է որ այդ մարդիկը պատժուին, ըսաւ։ Բայց, ինչպէս ըսաւ Պ. տը Թոմերվիլ, դատարաններու առջեւ հանելով չէ որ պիտի հանենք մեր նպատակին։ Ո՞ւր են ապացոյցները. ո՞ւր են վկաները։ Այն զարհուրելի տեսարանները տեղի են ունեցեր մենէ այնքան հեռու որ ամէն քննութիւն անկարելի է։ Ըսել կ'ելլայ թէ անոնք պարտին հանգարտարէն վայելե՞լ իրենց ոճիրներուն չահը։ Ո՛չ։ Մեռեալներու Աստուծին գերը կը սկսի. պէտք է որ այսօրուընէ սեղմուին անոնք չրջանակի մը մէջ ուակից չկարենան խուսափիլ։ Պէտք դուքաք գող խմբրմուզն է. Սիվրէյ նախկին հիւպատոսն է որ չարաչար գործած է իր պաշտօնը։ Այս երկու գործակալները յստակ են։ Թող գտտի կանչուին, և թիարանը պիտի բացուի անոնց առջեւ։ Այս աւազակներուն դէմ մարդկային արդարութիւնը այսչափը կրնայ ընել. ոչինչ աւելի։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս որ երէկ ծանուցինք, որոշուած ըլլալով Պատրիարքարանի շէնքին նորոգութիւնն ի մօտոյ սկսիլ, Ղալաթիոյ խորհրդարանի մեծ սրահը առժամապար մէկ քանի մասերու պիտի բաժնուի Պատրիարքարանի դիւաններուն համար։

Ազգ. Վարչութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Տնտեսական խորհրդոյ, արտօնած է Օրթագեղի թաղական խորհուրդն լեգործ գնելու իր առաջարկած կարուածական ինչ ինչ կարգադրութիւնները։

Մայր Եկեղեցւոյ ժամօրհնող կարգուած է Արժ. Վաղինակ վարդապետ։

Կոյս Հռիփսիմէ Թայիրեանց որ Թիֆլիզի մէջ հանգանակութեան ձեռնարկած էր Ս. Երուսաղէմի վանքին ի Նպաստս, մինչեւ յունուարի վերջը 1,400 ռուպլի հաւաքեր է։

Տաքթ. Վ. Թորգոմեանի պատրաստած կենսագրութիւնը, ԲԺԻՇԿ ՏՈՒԹ. ՍԵՐՎԻԶԷՆ ԷՖԷՆԴԻ, որ հրատարակած էր Վիեննայի Հանդէս Ամսօրեային մէջ, առանձին հատորով ի լոյս ընծայուած է եւ կը վաճառուի 7 ղրշ.ի, Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ։ Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Հոդաբարձութեան գրասենեակը, Մեծ-Նոր Խան։

Գայսէրեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ ամէն անոց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԳԱՍՊԱՐ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւատիքը տուին։

ԱՐԵՂԱՋԱԳՆ Ի ԿԻՐԻՏ

ԳԱՂՈՒՐ ԵՒԵՂԱՑԱՆԵՐԷ

Շ Ա Բ Ա Թ Ի Ր

Վահան Վ. Տէր-Մինասեան

Հրատարակուեցաւ երրորդ տետրը։ Գին 40 փարա։ Կը վաճառուի բոլոր լրագրավաճառաց քով։ Իր շահեկան պարունակութեամբը յանձնարարելի է ընթերցասէրներուն։

Դասախօսակ ուսուցիչ մը, որ կարող է արդի գրականութեամբ ընտելանալի և մանաւանդ նախակրթարանի երկրորդական դասերն աւանդել՝ մասնաւոր պաշտօն մը կը փնտռէ ապագային վարժարանաց միոյն մէջ։ դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

Հեռագրեան Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԵՐ։ — Իւլայի առաջին ատիճան տրուեցաւ Մէնթէշէ գաւառին կառավարիչ Թահիր պէյի, Բեբրայի նախնական դատարանին առաջին նախագահ Շեվքեդ պէյի և Ճէրէհէ Պէրէ լրագրոյ խմբագրապետ Համիտ Վէհպի էֆէնտիի։

Իւլայի երկրորդ ատիճան՝ Բեբրայի նախնական դատարանին հայցաքննիչ դատաւոր Ճէմալ պէյի, Ագրխանոպոլոյ Նահանգին Մէնթիսպէճի Թէվֆիգ պէյի, Տէնիզլի գաւառին կառավարիչ Մուհարրեմ էֆէնտիի և Եանեաի Մէրթիսպէճի Հասան Ֆայիզ էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Նաւահանգստի փոխ-հրամանատար Ֆէրիզ Հասան Բամի փաշայի և Դարասի գաւառին կառավարիչ Իսմահիլ Սարիմ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մատէն գաւառին կառավարիչ Սպահիրզատէ Փասլի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Փարիզու Լուվր թանգարանին անօրէններէն Պ. Հոզէի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆրանսայի հնագէտ Պ. Շապէլի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Փարիզի նկարիչներէն Պ. Տիւժաուէնի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ. — (Պաշտօնական Ջեռոյոյ). Փետրուար 16ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ փետրուար 17ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ ինչ դէպքեր պատահած են, որոց երկուքը մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն երեքը մեռած են և չորսն ապաքինած։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Փետրուար 15ին Այշակերտի Մուսթան գիւղին մէջ քոլերայէ առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։ Երեք օրուան մէջ Նորէն ութ դէպք, որոց հինգը մահացու։ Զիւնին առատութեան պատճառաւ միւս գիւղերէն տեղեկութիւն չէ առնուած։ Դարաքիլիսէ գաւառակին մէջ 48 ժամու մէջոյն ոչ է դէպք չէ պատահած։

* * *

Այս առուր լրագրոյս մէջ հրատարակուած է հետեւեալ Պաշտօնական Յայտարարութիւնը.

Միտիլլիէն ամսոյս 15ին Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանող Նէֆէթ շոգենաւով եկած Ագիզ անուն անագործի մը համար տեղեկագիր մը տրուած էր թէ քոլերայէ վարակուած է, որով թաղապետութեան Զ. շրջանակի հիւանդանոցը փոխադրուած էր։ Նկատելով որ Միտիլլիի մէջ քոլերան գոյութիւն չունի, այդ տեղէն եկող ուղեւորի մը վրայ նոյն հիւանդութեան տեսնուիլն ուշադրութիւն հրաւիրած է։ Ասոր վրայ, Առողջապահական ժողովոյ ֆրանսերէնի քարտուղար Տօքթ. Սթիէբօվիչ նոյն հիւանդանոցը զրկուելով քննութիւններ կատարած եւ հաստատած է թէ այդ հիւանդին վրայ քոլերայի և ոչ իսկ նման մը տեսնուած է, որով շրջանային մէջ գրուած պահպանք դուրս հանուած են։ Սակայն առողջապահական յանձնաժողովը աւելի եւս վստահ ըլլալու համար, իր անդամներէն Միրլիվա Սթիրաքի ու Թէյդի փաշաներու եւ Վիթալիս էֆէնտիի միջոցաւ քննել տուած է այդ հիւանդին։ Այդ քննութեամբ ալ քոլերայի ոեւէ նշան չէ տեսնուած եւ հաստատուած է թէ այդ անձ ուրիշ հիւանդութեամբ կը տապալուի։ Թէեւ հարկ եղած տեղեկագիրը պատրաստուելով անմիջապէս զրկուած է Քաղաքապետութեան, բայց երէկի պաշտօնական ցուցակին մէջ նշանակուած էր թէ Ագիզ Նէֆէթ շոգենաւով մայրաքաղաքս եկած եւ քոլերայէ բռնուելով թաղապետութեան Զ. շրջանակի հիւանդանոցը տարուած է, որով այս պարագայ՝ այսինքն թէ մէկ օր առաջ քոլերա չեղած ըլլալը պաշտօնապէս հաստատուած դէպքի մը այդ կերպով լրագրոյս մէջ հրատարակուիլը ցոյց կուտայ թէ շրջանային եկած տեղը քոլերա կայ։ Մինչդեռ այդ անձ Միտիլլիէն շոգենաւնստած պահուն տեղւոյն բժիշկն, ըստ սովորութեան, նաւապետին տուեր է տեղեկագիր մը, յայտարարելով թէ Ագիզի հիւանդութիւնը կասկածելի հանգամանք մը չունի, և այդպէս շոգենաւին մէջ ընդունուեր է։

Ուստի ժողովրդեան մէջ կասկածներ յարուցանելու տեղի չտալու համար, այդ խնդիրն պաշտօնապէս կը հերքուի։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Երմոական նախարար Վեհմ. Նազիֆ փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Նպաստոսին հետ։

ԿԱՐՆՈՑ կուսակալ Հագգը փաշա, որ անցեալ օր Տրապիզոն ժամնած էր, հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է վուլմով կարին ղրկելու համար մաս առ մաս հոն բերուող ցորենները։ Հագգը փաշա մէկ քանի օրէն Տրապիզոնէն ճամբայ պիտի ելնէ Կարին ու դեւորելու համար։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ պէնտերը նորոգելու և կանոնաւորելու համար՝ կայս. Իրատէի մը հանձայն՝ նաւազորդ կառարուելով, յանձնառու մը 1900 ոսկիէ աւելի գումարով մը ստանձնած է այդ գործն։ Ի մօտոյ նորոգութեանց պիտի սկսի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆ Սըր Ֆիլիբ Բըրրի չորեքշաբթի օրն ընդունեց մայրաքաղաքիս անգլիական դաղթականութեան անդամներն որոնք իրեն ներկայացուցան հիւպատոս Պ. Բէյնի կողմէ։ Ընդունելութիւնը տեւեց երկու ժամ, որոյ միջոցին Սըր Ֆիլիբ Բըրրի տեսակցեցաւ գաղթականութեան անդամներուն հետ որոնք իրենց յարգանքները մատուցին։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԳԵՆ նոր ընկերութիւն մը կազմուելու գլուխը կը յիշէ Լ. Հէրբաթ։ Մայրաքաղաքիս մէջ, այս գործին դնելիք պիտի գտնուին եղեր Սըր Լոկար Վինսընդ և Պ. Էվեէնիտես, Վիեննայի մէջ՝ Պ. Ռաբաբօր, և Բարլին մէջ՝ Պ. Պարտաք։ Ընկերութեան հիմերը դրուած են արդէն, և գործառնութիւնները տեղի պիտի ունենան արժէթուղթերու առուծախի և շահագիտութեան շրջանակին մէջ։ Զրուցուածին նայելով՝ որոշեալ տեսակ արժէթուղթի մը վրայ գործ պիտի տեսնուի, հրապարակէն մեծաքանակ ժողվելու և ապա աւելի բարձր գիներով ծախելու դիտաւորութեամբ։ Գործը բաւական հաստատուած վիճակի մէջ ըլլալով, վաւերական տեղեկութիւնք պիտի կրնան հաղորդուիլ ի մօտոյ։

ՕՍՄ. ԴԵՂԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ աւելցնելու համար օսմանեան գեղագիրներու թիւը։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ պաշտօնէից տրուելիք ամսաթոշակաց համար ապագրեալ աֆէնդիներ պատրաստուած են, որոցմէ գոյանալիք հասոյթը պիտի յատկանայ համազգային անկեանոցին։ Այդ աֆէնդիներ 30000 տետրակներ կը կազմեն, որոց իւրաքանչիւրին վրայ կայ կայս. Թուղրան։

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՔ ատեանն երէկ զբաղեցաւ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ գործուած գեղծմանց համար ամբաստանեալ անձանց խնդրոյն։ Ատեանը յետ խորհրդակցութեան, անոնցմէ մէկ քանին իբրեւ ոճրագործ և յանցաւոր ամբաստանեց, իսկ մեծ մասին համար գատաստան տեղի չունենալու որոշում տուաւ։ Օրը տարաժամած ըլլալով խնդրոյն ամբողջովին աւարտումն ուրիշ օրուան յետաձգեց։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Անցեալները Հալէպի, Անտիոքի, Մարաշի և Մալաթիոյ մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ՄԷՐՍԻՆԻ վաճառականք ադերպայիջանի մատուցանելով Ատանայի կուսակալին, որ քննական պտոյտի մը համար հոն կը գտնուի, խնդրեր են քաղաքին աւելիւ նաւահանգիստ մը չինել, որուն մեծ պէտք կայ։ Կուսակալը այդ ադերսպայիջը ղրկած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՊԷՐՈՒԹի մէջ Սրբիրիսոն Շապ էֆէնտի անուն անձ մը ձեռնհաս իշխանութիւնէն արտօնութիւն խնդրած է կենդանատանական պարտէզ մը հաստատելու համար, ուր ամէն տեսակ անասուններ ի ցոյց պիտի դրուին։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ հանրային պարտուց նախորդ պաշտօնեայ Հասան Ալֆի էֆէնտի, որ գումար մը իւրացուցած ըլլալուն համար ամբաստանուած էր, տեղւոյն Իսաբէյի ժողովին կողմէ դատապարտուեր է վեց ամսուան պայմանաժամու Զարսանճաք աքսորուելու։

ԳԱՏԳԻԻԼՅ ոստիկանապետ կարգուած է Սկիւտարի ոստիկաններէն Եուսուֆ ճէմալ էֆէնտի։

ԳԱՐԱՍԻի կառավարական արկղակալին համար իմացուելով որ գեղծումներ գործած է, Պրուսայի նահանգին պաշտօնեայ մը ղրկուեր է հոն, որ յետ քննութեան հաստատեր է թէ արկղակալը 265,000 ղրշ.ի չափ գումար մը իւրացուցած է։ Խնդիրը տեղեկագրուած է հրմնական նախարարութեան։

ՄԱՒՍՈՒՄԷԻ ՍԻԼԷՆԷ շոգենաւը Գանտիի մօտ վնասուած ըլլալով, Ծովային նախարարութեան կողմէ յատուկ շոգենաւ մը պիտի զրկուի զայն ապատելու համար։

ԳԱԼԹԱԿԱՆԷ. — Երեսունը հինգի չափ Բազարճը ջի գաղթականներ երէկ Խպիշէհր ղրկուեցան բնակութիւն հաստատելու համար։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Անձի մը կողմէ արտօնութիւն խնդրուած է ձեռնհաս իշխանութենէն, որպէսզի մայրաքաղաքիս ու շրջակայից մէջ գտնուած փտած ու հանրային առողջութեան վնասող պտուղներն ելլեն։ փոխանակ ծովը թափուելու, իրեն յանձնուին՝ անոնցմէ ալքոլ պատրաստելու համար։

ՍՊԱՐՊԵՏԻ Դրան առողջապահական հիւղին նախագահ Ֆէրիզ Սաիպ փաշա, որ վեց ամսէ ի վեր օդափոխութեան համար Կրէտէ կը գտնուէր, անցեալ շաբաթ օր մեռեր է։

ՄԷՐԲԻ զրկուելիք բժշկաց հետ երեսուն հատ սայլեր պիտի զրկուին հանրային մաքրութեան ծառայեցնելու համար։

ԴՕՆԵԱՅ մէջ վերջերս բաւական ձիւն տեղացեր է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան պահակաուն նաւազներէ մին անցեալ գիշեր Ղալաթիոյ Անթիլօր երգեցիկ սրճարանին մէջ գինովնալէ յետոյ դուրս ելնելու պահուն անգուիներէն վար խլնալով գլուխէն վիրաւորուեցաւ։ Նաւազն հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, սակայն քանիշաբաս ժամ յետոյ առած վերքէն մեռաւ։

ՔԱՐԲԵՐԴի գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ Գրզրը Բիւխէի չրշկայ գիւղերէն տասնրնեք մարդեր գործի համար Քուղիչան երթալով իրենց գիւղերը դառնալու ատեն, Կէօհէր լիրան մօտ ձիւնի կոյտ մը զլրելով տակը մնացեր են։ Առոնցմէ տասներեքը մեռեր և վեցն ազատուեր են։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Լիմոնեը Ահմէտ անուն մարդ մը, որ Պոլսոյ Եէնի ճամիի կամարին տակ սպանած էր Ահմէտ անուն սեւամորթ մը։ Լիմոնեը Ահմէտ դատապարտուեցաւ տասնչհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԱԿՈՌՆԵՐՈՒ ԿՈՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակառներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տգեղցնէ։ Առանց լաւ ակառներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն։ և առանց առողջութեան ինչ է կեանքը։—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք առանձնապէս անձերու գիտել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երիսուն և անարմատ ակառներն, արհեստական ամենապէսեցիկ ու ամենահաստատուն ակառներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու եւ այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ գիմել Տքթ. Պառիի՝ լիովին գէն մնալոհամար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն եաք միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը.Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։ 927 19

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Վարչական խորհրդոյ որոշմամբ եւ Կանոնագրին 33րդ յօդուածներուն համեմատ, բաժնետէրաց սովորական ընդհ. ժողովն ի նիստ հրաւիրուած է 1894 մարտ 16/28ին, շաբաթ օրը, կէս օրէն ժամ մը եաքը, ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բերշէմպէ բաղաը, Զընար փողոց։

Առ նուազն տասը բաժնեթուղթ ունեցողները եթէ կը փափաքին ներկայ գտնուիլ այս ժողովին, պարտին գումարումէն առ նուազն տասն օր առաջ իրենց բաժնեթուղթերն յանձնել ընկերութեան Արկղին, կամ օտար երկրի բաժնետէրերը ի Փարիզ Օսմ. կայս. Պանքային, Բուլոյի Լիոնէի կամ Պ. Պ. Քամոնտօ և ընկերութեան, Շօսէ տ'Անթէն փողոց թիւ 66։

Օրակարգը որուն վրայ ժողովը կոչուած է խորհրդակցիլ, հետեւեալ կերպով որոշուած է.

1. Վաւերացում հաշիւներու, հաշուեկշիռներու և ցուցակներու մինչեւ 1892 գեկտ. 31։

2. Վաւերացում հաշիւներու, հաշուեկշիռներու և ցուցակներու մինչեւ 1893 գեկտ. 31։

3. Կոմոնազրին 18 և 20 յօդուածներուն հանձայն, վարչական խորհուրդէն պաշտօնէ դարձող երկու անդամներուն տեղ նորերու ընտրութիւն։

4. Քննիչներու անուանում 1894ին համար։

Կ. Պոլիս 14/26 փետր. 49

ՄԱՔՍ ՄԱԿՆԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԶԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Միակ տուն որ արտօնուած է կատարել

ԻՄԻՏԻՏԱՐ-ԳԱՏԳԻԻԼՅ

Զուրի ընկերութիւն

Բալիոն-մի ալեքսանդրէն

եւ

ԳԱՏԳԻԻԼՅ ԿԱՅԻ ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ներքին տեղաւորումները

Իսկիւտար-Գատգիւղի կայի ընկերութեան Տնօրէնութեան ամսոյս 9/21ի ազդարարութեան համաձայն, պատիւ ունինք մայրաքաղաքիս ասիական գիւղերու պտուտաւրժան հասարակութեան ծանուցանել թէ, նորանոր կարգադրութեանց համեմատ, ՄԱՔՍ ՄԱԿՆԻՍ և ԸՆԿ. տունը

ԱՐԵՒԵՆ

արտօնութիւն ունի բնակարաններու և զանազան հաստատութեանց մէջ կազի տեղաւորման աշխատութիւնները կատարել։

Ամէն հարկ եղած միջոց ձեռք առած ենք Պատ. Հասարակութիւնը կատարելապէս գոհացնելու համար թէ՛ գործածուած նիւթերու տեսակին աղէկութեան և թէ՛ մեզ յանձնուած աշխատութեանց լաւ գործադրութեան մասին ու առանց արտօնատէր ընկերութեան սովորական գիներու սահմանէն դուրս ելլելու, պատրաստ ենք մեծամեծ դիւրութիւններ ալ տալ յաճախորդաց։ Հասարակութիւնը լաւ ճանչնալով մեր շահագործութեան հաստատութիւնները, մեր մթերանոցներն ու ջուրի բաշխումի յատկացեալ գործիքներու վճառանոցներն, աւելորդ կը համարինք խօսիլ մեր մթերքներու կարեւորութեան վրայ։ Ինչպէս ջուրերու, նոյնպէս ալ կազի լաւագոյն-ներեան համար յաճախորդաց տրամադրութեան տակ կը դնենք ամէն գինով ու ամէն դրութեամբ գործիքներ, թէ ճոխ և թէ ժան։

Այն մեծ դիւրութիւնը զոր կ'ընծայենք թէ՛ կազի և թէ ջուրի աշխատութիւնները միանգամայն յանձն առնելով, հետեւաբար ընտանիքները փոխանակ երկուքի մէկ անգամ միայն անհանգիստ ընելով, աշխատութեանց լաւ կատարելու ապահովութիւնը և մեր գիներու ժանութիւնն յուսալ կուտան մեզ թէ կատարելապէս պիտի գոհացնենք յաճախորդներն այն երկու մեծ ընկերութեանց, որք

ՄԻ ՄԻԱՅՆ

վրայ պատուեցին իրենց վստահութեամբը՝ սոյն փափուկ աշխատութիւնները մեզ վստահելով.

Կեդրոնական գրասենեակ, Մրեբրանոց, դարբնոց, փորձարան Լոր.

Հայոց-Բազարի բարեվիճ, Ազիզիյէ փողոց, թիւ 1, 2, 3, 4.

Վաճառատուն Լ. յուսարերի ի Գալաթիա, Ճաֆէր ապա փողոց, Ռիւ 13

Վաճառատուն, յանձնարար-Ռիւանց Ի-Բաքանորդագրո-Ռիւանց գրասենեակ Ի-յուսարերի յի-ակի-պար

Ձատտէ-եսլու, թիւ 18

Գատգիւղ, 13/25 փետր. 1893

985 1–3

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Մարտ — Բէլ Մէլ Կազէթ բացարձակապէս կը հաստատէ թէ շաբաթ օր Վեհ. Թագուհւոյն ներկայանալուն առթիւ, Պ. Կլատսթոն իւր հրաժարականը տուած է։

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Քարնօ հեռագիր մ'ուղղելով առ Ֆրանս Եղէֆ Կայսր, բարի գալուստ մաղթեց, և անկեղծ համակրանք արտայայտեց։ Նոյն մտօք շնորհակալութեան պատասխան ղրկեց Կայսրը։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ. — Առողջապահական յանձնաժողովն հրամայեց որ բժշկական քննութեան ենթարկուին Արեւելքէն կամ Կարմիր Ծովէն եկող ամէն նաւք որ Սուէզի ջրանցքն կ'անցնին։

ՊԵՐԼԻՆ. — Ռուսկերման դաշնագիրն յատուկ յանձնաժողովոյ մը նախաձեռնութեան յղեցաւ։

Վանդակաւոր

ԼՈՆԴՈՆ, 18 Փետրուար

ՀԱՅԱԹԻՒ ՓՈԽԱՆԱԿԱՌՈՒՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 %
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երկկ երեկոյ գոց. Միաց. Դ. Սէրի	26 33
Հիրայի մէջ »	— —
Նոր տոտան բացուելեայ »	26 34
Կէս օրին »	26 35
Թարիխիայի Օսմանիյէ երկկ երեկոյ	— —
» » Ժամ 3ին	— —

ՀԱՅԱՅԻ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՈՒՑ

Փոստ 3էն » Սէրի	38
» » »	37 50
» » »	38 05

ԲԱՅԵՆՏՈՒՄԻ

Մոսիւ Ժէնէրալ Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի ժէնէրալ » »	7 20
Պանք տը Քոնս » »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր » »	4 10
Ռէժի Օսմ. Ոսկի	19 21
Թրամուէյ » »	575
Օսմ.Ապահովագր. Ընկ » »	310
Բուսմէլիի Երկաթուղի ... Ֆր.	108 ½
Թաժնեթուղթ Լաւրիսմի	39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի ... ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց »	87 30
Անգլիական ոսկի »	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի) »	107 10
Բմբէրիալ »	90
Քրիմից »	51 15
Իուպլ Պոնարամ »	8 52
Մէճ. արծաթ (տարբ.) »	198 04
Մանր արծաթ »	103
Մէճալիք »	97
Թասֆիյէ »	5
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 1 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 50
» Նոր 3 %	105 80
Սամանեան թօնսօլիտէ Սէրի Դ.	24 30
Սամ. մաքս. արժեթուղթ	498 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	477 18
Սամանեան Երկաթուղի	109 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	438 12
Պանք Օթօման	613 75
Քրէտի Լիոնէ	773 75
Իտալական Ռանթ 5 %	73 60
Եգիպտական միացեալ	528 12
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 170
Սամանիյէ (Սամանեան թօնսօլիտէ)	443 12

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Մարտ

Անգլ. թօնսօլիտէ Դ.Կ.	99 50
Սամ. » Սէրի Դ.	24
» » » Ա.	58 25
» » » Բ.	37 37
» » » Դ.	25 37
Սամ. փոխառութիւն 1871	105 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթաս Լոն)	102 75
Պանք Օթօման	14 50
Այտընի երկաթուղի	14
Խասպայի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիյէ)	105
» առանձ.(բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Թունիզի)	105
Թեղենական 5 %	28
Հոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 350

ՊԵՐԼԻՆ, 1 Մարտ

Սամանեան Երկաթուղի	98
Սամ. Ռէժի	223
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 380
» Փարիզի »	81

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Մարտ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 05
» Փարիզի »	49 62
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	211 45
» Երկաթուղի	54 30

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

«ԱՄՈՒՍԻՆՆԵՐ»

ԹԱՏԵՐԱԽԱՂ ՀԻՆԳ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

Գ. ՍՈՒՆԳԻԼԵՄԵԱՆՑ

Սպասելով որ տրուի մեզ տեսնել Զէյնէպի ներկայացումը, կամ անոր ընթերցումը լսել, պիտի չտանանք Թիֆլիզի թատրոնին արձագանգներովը որոնք նորութիւն մը կը բերեն այս անգամ, Սունդուկեանցի Աֆ...ինէին։ Այս «պիէսով, ուսուցչայ թատրերգակը մեր ներկին կեանքին վիրաբերեալ ամենէն աւելի էական մէկ հարցը բեմի վրայ կը հանէ, ամուսնական զեղծումներու առաջ բերած տխուր կացութիւնը, որ եթէ երկանը կողմէն է՝ կինը, և եթէ կնոջը կողմէն՝ երկանը անել դրութեան մը մէջ կը ձգէ. հեղինակը ինքն ալ չէ կրցած, բնականաբար, լուծում մը տալ հարցին. միայն, պատկերացուցած է այսպիսի դէպք մը, որուն մէջ ընտանեկան բարքերուն որ ատիճան պատշաճիլը այն ատեն պիտի կրնանք դատել, երբ տասնանք խաղին տպագիր տետրակը։ առ այժմ պատմենք նիւթը, որ կրնայ գաղափար տալ Պէշի հեղինակին նոր թատերախաղին վրայ։

* * *

Արկադի Սամսոնեան՝ մեծահարուստ անձ մը՝ կնութեան առած է առաքինի աղջիկ մը, Մարգարիտ, որ իր ստացած պերճ դիրքովը ու փարթամ կեանքովը շատերուն նախանձը կը շարժէ և արտաքուստ երջանիկ կը նկատուի. բայց իրապէս գժբաղդ ու արգահատելի վիճակ մը ունի. արդէն, իր կամքին հակառակ ամուսնացած է Արկադիի հետ, ծնողացը հնազանդելու համար միայն. և առաջին օրէն, ամուսնական յարկին տակ փոխանակ սէր և երջանկութիւն վայելելու, իր դէմ կը գտնէ անհաւատարիմ ու անառակ էրիկ մը։ Սամսոնեան՝ իր հարստութեան ու բարձր դիրքին ապաւինած՝ առ ոչինչ կը գրէ իր մանկամարդ ու պարկեշտ կնոջ արցունքներն ու տանջանքները և ինքզինքը ազատ կը սեպէ ամուսնական պարտաւորութիւններէ։ Ուրիշներուն առջեւ բարութեան և ազնուութեան կատարեալ դիմակ մը առած է այդ մարդը որ համակ անձնուիրութիւն ու գորով է. դիմակին տակ... մի՛ հարցունէք։ Ամէն քայլափոխին զոհ մը կը մնտռէ իր տարփանքին զգացումներուն, և ամէն կնոջ առաջ, որ միամտութիւն ունենայ իրեն ականջ կախելու, կը ծնրադրէ ու կը փափաց «Ես ձեզ սիրում եմ, առանց ձեզ ես չեմ կարող ապրել. ես պատրաստ եմ իմ՛ կեանքը ձեզ համար զոհելու. հրամայեցէք գնալ, ջուրը նետուել, և ես կը գնամ...»։ Արկադի՝ այս ողբալի խօսքերը կը շռայլէ միւնոյն ժամանակ իր ստորադասեալ Աբէլ Մատակեանի կնոջը՝ Էլիզին և Վարդուհի անուն այլի կնոջ մը, ու չի քաշուիր սիրային յայտնութիւններ ընելէ իր տունը հիւրասիրուած վարժուհիի մը՝ Հէղինէին և Սէպէնի աղջկանն ալ։ Մարգարիտ գիտէ կամ կասկածած է այս ամէնը. լուռ թեամբ կը տոկայ՝ հանրային կարծիքին առջեւ ընտանեկան պատիւը պահպանելու համար։ Բայց որովհետեւ, ամէն համբերութեան պէս, ամուսնական համբերութիւնն ալ սահման մը ունի, ծայրայեղ դէպք մը կուգայ վերջ տալ այս դժոխքի վիճակին։ Արկադ՝ իր տունը մէջ, իր կնոջ ներկայութեան, այնքան կը մատնայ ինքզինքը որ «Էլիզի հետ սիրային սիրաշարժութիւններ է կատարում»։ Մարգարիտ՝ որ ակամայ վկայ դառնուած է այս անպատշաճութիւններուն, իր սենեակը կը քաշուի ու կը նուաղի։ Էրիկը, սակայն, որ կ'երեւի թէ դիւրաւ տեղի տուող անձերէն չէ, վտանգը նշմարելով՝ ինք նախայարձակ կելլայ և կը յանդգնի զրպարտել իր կինը թէ անհաւատարմութեան մէջ գտնուած է Արտաշէս Արամեանի հետ։

* * *

Արտաշէս Արամեան երիտասարդ վիպագիր մըն է, Մարգարիտի մանկութեան ընկեր մը։ Ժամանակով, իրենց տղայ հասակին մէջ համակրած էին իրարու. տարիներուն հետ՝ այդ համակրանքը սիրոյ փոխուած էր։ Արտաշէս ուխտած էր միայն Մարգարիտին համար ապրիլ, և անդուլ անդադար աշխատած էր իրեն արժանաւոր տպարէզ մը պատրաստելու։ իր դպրոցական ուսումները աւարտելէն եաք, համալսարան մտած էր եւ յաջողութեամբ աւարտած իր ընթացքը։ բայց վերջին քննութիւնը ժամանակ կը խլէ Մարգարիտի ամուսնութեան լուրը։ Կեանքէն զզուած եւ յուսահատ, կը թողու ամէն բան և մահուան ընդառաջ կը նետուի, պատերազմի մը երթալով։ Բայց չէ մի որ մահը չի գրտնուիր հոն ուր կը փնտռուի. երիտասարդը՝ փոխանակ կեանքը վրայ տալու՝ փառք ալ վրայ կ'առնէ իր արի ընթացքովը եւ ազնիւ զգայութիւններով ոգեւորուած կը վերադառնայ, սրտին խորը, թանկագին գանձի մը պէս պահելով միշտ Մարգարիտի սէրը։

Թիֆլիզ մտնելով, պարահանդէսի մը մէջ կը պատահի... աւելորդ է ըսել թէ որո՞ւ։ Կը բարեւէ Մարգարիտը իբրեւ վաղեմի բարեկամուհի մը, կը տեսակցին, եւ քանի մը օր եաք այցելութեան կ'երթայ Սամսոնեանի տունը։ Այս զուտ բարեկամական յարաբերութիւնը ահա զէնք մը կը դառնայ Արկադիի ձեռքը իր կինը ամբաստանելու համար։ և, կատղած, փրփրած... երեւոյթով մը, կը գոչէ անոր երեսին. «Ես ո՛չ ոքի թոյլ չեմ տալ որ մէկմարդ չափ անգամ՝ արատաւորէ իմ պատիւս. ես ձեզ երկուսիդ միասին կ'ոչնչացնեմ մինչեւ գոնը հնար կը գտնէք ինձ խայտառակելու»։ Այս սպառնալիքին առջեւ Մարգարիտ՝ որուն համար շատոնց անտանելի դարձած է իր ամուսնոյն հետ կենակցութիւնը՝ պարզ պատասխան մը կ'ունենայ, իր կրած բոլոր տառապանքին պատճառը։

—Այս օրուընէ ամէն բան վերջացած է մեր մէջ։

Ու կը հեռանայ Պ...ռնեանի տունէն։

* * *

Եթ

բաւունքները ճշդել։ Եսասիրութիւնը և «սեպհական շահի տեսակէտը», որ, ինչպէս հեղինակը կը պատկերացունէ, Սամ ռեհաններուն յատուկ է, կը մղեն զինքը առաջարկել Մարդարիտին՝ իր վրայ առնել յանցանքը, այնպէս մը ցոյց տալ թէ ինքը անհաւատարիմ գտնուած է ամուսնոյն և արատաւորած է անոր անունն ու պատիւը։ Այդ մարդուն համար, որ մեսնաւոր տիպար մը կը ներկայացունէ, էականը՝ բարձր ու անաղարտ պահել է իր հարբաւը։ Իր փոյթը չէ թէ այս կերպով վերջին հարուածը տուած պիտի ըլլայ իր կնոջ թշուառութեան, ինքը միշտ նոր ասպարէզներ կրնայ գտնել իր մոլի ու շուայտ կեանքին, բաւական է որ յարգանք ու մեծարանք գտնէ զինքը ճանչցողներէն։

Չի կրցայ որոշ ըմբռնել թէ իրենց բաժանումէն ետք՝ այր ու կին ի՞նչ պարագայներու մէջ և ո՛ւր կը տեսակցին իրարու հետ և թէ ի՞նչ կ'ըլլայ Մարդարիտի պատասխանը Արկադիի առաջարկին։ Բայց, կ'երևի թէ այս կէտը երկրորդական է. խաղին ոգին ցայտեցնող ու դիւցազնուհիին զգացմանց ազնուութիւնը ու բարձրութիւնը ցոյց տուող մասը, վերջին տեսարանն է։

Մարգարիտը անկիւաբար դատապարտող հանրային կարծիքին դէմ՝ կայ մէկը որ գիտակից է անոր պարկեշտութեանը, որ իր հոգւոյն բոլոր զօրութեամբ կը սիրէ զայն։ Արտաշէս Արամեանը։ Նոյն անսահման սիրով մանկամարդ կինն ալ կը սիրէ զայն։ կեանքը անոր Նուիրելու ատիճան անձնուիրութեամբ կը պաշտէ իր երիտասարդ բարեկամը, իր մանկութեան ընկերը։ բայց, կեանքը միայն, — եթէ հարկ ըլլայ,—պատիւը՝ երբէք։ «Ամբողջ աշխարհում ես ամենաերջանիկ կինը կը լինէի, կ'ըսէ անոր, եթէ կարողանայի քեզ պատկանել յաւիտան։ Բայց, մեր մէջ կանգնած է մի դարեւոր պարիսպ որը քանդելու համար գուցէ մեր ամբողջ կեանքը բաւական չլինի»։ Այսպէս, իր լքուած ու անարգուած վիճակին մէջ, Մարդարիտ կը յարգէ հասարակութեան պահանջումները, ընդունուած կարգ ու կանոնները, որոնց առջեւ խոնարհելու պարտականութիւնը իր սէրէն բարձր կը նկատէ։ Իր տխուր կեանքին մէջ մեծագոյն երջանկութիւնը պիտի ըլլար իրեն համար Արտաշէսի կինը ըլլալ, այդ վեհանձն երիտասարդին բոլոր զոհողութիւններուն պատասխանել գոլովագուրի սիրով մը, բայց օրինաւոր կինը, օրինական ճամբով միայն, իր ազատութիւնը ձեռք բերելէն ետք։

Եւ Արտաշէս կ'երթայ այդ ազատութիւնը ձեռք բերել։

* * *

Բայց, ո՛ւր կ'երթայ, — վան դի, չի մոռնամ ըսելու, խաղը կը վերջանայ այստեղ,—և ի՞նչպէս ձեռք պիտի ձգէ օրինաւոր ճամբան՝ ամուսնալուծ կնոջ մը հետ կարգուելու։ Եւ անշուշտ, խաղին հեղինակը, որ գիտէ այս անկարելիութիւնը, անոր դէմ, Թատերաբեմին վրայէն ալ ձայն մը բարձրացնելու համար, ստեղծած է Ամուսինները։ Եվթէ ներկայ գտնուած ըլլայինք անոր ներկայացման, այս կամ ասոր մեր տպաւորութիւն մը պիտի կրէինք։ Թիֆլիզի թերթի մը Բանասիրական բաժնին մէջ հրատարակուած յօդուածէ մը քաղելի խաղին պատմութիւնը. և յօդուածագիրը սապէս կը գրէ—«Կան զանազան դէպքեր, երբ ամուսինների միասին կենակցութիւնը դժուար, ծանր, նոյն իսկ անտանելի է։ Այս դէպքերից մէկն է ներկայացնում Սունդուկեանը. ամուսիններից մէկը անհաւատարիմ է և միւսը, որքան էլ ցանկանում է հասարակաց պահանջների, կարգերի ու կանոնների առաջ խոնարհուել, չի կարողանում իւր անհաւատարիմ, զզուելի ամուսնի հետ ապրել։ Սունդուկեանը ներկայացնում է միայն այդ դրութիւնը, հանդէս է բերում գոյութիւն ունեցող խնդիրը։ Թէ ինչ լուծումն պիտի տալ խնդրին, այդ թողնում է մամուլին եւ հասարակութեանը»։

Հայ մամուլը ամեն ատեն զբաղած է այս հարցով. ժամանակ էր որ թատերական հեղինակ մը ալ իրեն նիւթ ընտրէր զայն, ինչպէս մեր վիպասաններէ ոմանք ալ ըրած են երբեմն։ Ասուսց մինչեւ Սենեկին կամ Կոնսիստորիաներուն երթալու, Դատաստանական Խորհուրդին արձանագրութիւնները լեցուն են իրական դէպքերով, առանց հաշուելու զանոնք որ լուռ ու մունջ «կը տանին իրենց լուծը«, չուզելով ձեւակերպութիւն մը կատարած ըլլալու գոհացումին համար պարզել իրենց ներքին կեանքը այդ ատեանին առջեւ։

Թէ մամուլին, վիպասաններուն ու թատերգակներուն այս հոգածութիւնը՝ մեր ընկերային կամ ընտանեկան կեանքի մէկ կենսական հարցին վերաբերմամբ՝ իրեն արժանի ուշադրութիւնը ունեցած է անոնց կողմէ որոնց իրաւասութեան կը պատկանի դատել, թատերական յօդուածի մը սահմանէն դուրս կամ վեր խնդիր մըն է։

Ամուսինները պատմուած չըլլալով արարուածներու բաժանումներու ու տեսարաններու մոնրամասնութեամբ, տպագիր տեսարան ստանալէ առաջ կարելի չէ գրել անոր վրայ՝ թատերական տեսակէտով։ Բայց, իբրեւ նիւթ, կը պարունակէ գեղեցիկ մասեր ու իրական պատկերներ, որոնք մեր հանրութիւնը, օրինակի համար, թէ Արտաշէս Արամեանին «ապստամբական» ընթացքը հաղուագիւտ է մեր բարքերուն մէջ։ Տ. Ա.

ԿԱՐԻՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՐԻՆ, 5 Փետր. 1894

Կարնոյ կրթական ասպարէզը մեր կորուստով մը փակեց հին տարին և նոր տարի մահով մը սկսաւ նոր տարին։ Դեռ հաղիւ հանգչած էին վաստակաբեկ ոսկերքն Կարապետ պատուելի Զաքարեանի և հաղիւ իր սիրելեաց ու բազմաթիւ աշակերտաց վիշտն սկսած էր գաղրիլ, և ահա ողբացեալ Խաչատուր Գնունիի անակնկալ մահն եկաւ արծարծել մեր թախիծն, և այսպէս վարժապետ ու աշակերտ, բարերար և բարերարեալ, սիրելի ու սիրեցեալ կուգան մի գնի մոյ իրենց հրաժեշտը տալ աշխարհէն։

Կարապետ պատուելի Զաքարեան անմոռաց աշխատաւոր մը եղած էր Կարնոյ ազգային կրթական գործին, յարգելով ու կազմակերպելով կրթական այն ուղին, ուսկից անցած է ամբողջ սերունդ մը։ Ամբողջ կէս դար ինքզինքը նուիրեց դաստիարակութեան գործին, որուն մէջ անընդհատ և արդիւնաւորապէս յարատեւեց մինչեւ իւր վերջին օրերը, նախ Տարօնոյ մէջ սկսելով իր գործունէութիւնը, զոր ապա շարունակեց Կարնոյ մէջ։ Ներհուն հայկաբան մը և խորին իմաստասէր մ'էր Կարապետ պատուելի, որոց միանալով հեզահոգի բնաւորութիւն մը, պարկեշտ և աշխատասէր կենցաղ մը և բարեպաշտ ու առաքինի ընթացք մը, զինքն առաւել յարգելի և համակրելի ըրած էին, այնպէս որ կարող եմ ըսել թէ զինքը չսիրող և չյարգող մէկ անհատ իսկ հնար չէր գտնել. ասոր ապացոյց էր այն մեծահանդէս յուղարկաւորութիւնը, որ տեղի ունեցաւ իր թաղման առթիւ։ Հանգուցեալ պատուելին ոչ միայն իբրեւ ուսուցիչ ծանօթ հանդիսացած էր, այլ և իբրեւ քարտուղար և խորհրդական տեղական առաջնորդաց և իբրեւ անդամ ազգային զանազան մարմնոց, որոց մէջ իր կատարած օգտակար դերը գովեստիւք կը հռչակուի այսօր ամեն բերաններէ։

Ուրախ եմ յայտնել թէ հանդէպ կարապետ պատուելիի անձնուիրութեանց, Կարնոյ ազգային ապաշնորհ չեն գտնուած և գրեթէ հինգ տարիէ ի վեր, յորմէ հետէ պատուելին այլ ևս անկարող գտնուած էր շարունակել իր պաշտօնը տարիներու բեռան տակ ճնշուելով, հանգստեան կոչած էր զինքը՝ 200 ղրուշի ամսաթոշակ մը վճարելով անխափան։ Փափագելի է որ հանգուցեալին բազմաթիւ աշակերտաց նախաձեռնութեամբ վայելուչ շիրիմով մը զարդարուի իր գերեզմանը։

* * *

Խաչատուր Գնունի, որոյ ցաւալի մահն յիշեցինք ի վերեւ, մեր կրթական գործին լաւագոյն աշխատաւորներէն մին էր և 15 տարիէ հետէ Կրօնագիտութեան դասերն ստանձնած և այս կարեւոր ճիւղին մէջ արդիւնաւոր եղած էր։ Շարունակ կ'ուսումնասիրէր իր ընտրած այդ առարկան, անընդհատ խորհելով ու գործադրելով այն միջոցները, որոցմով հնար լինէր սիրելի և դիւրըմբռնելի ընել տալ աշակերտաց կրօնի դասը, և իւր այս ջանքերն յաջողութեամբ կը պակուէին։

Հիմա դարձեալ մնանք մեր խրատուիլակին քով. սկսինք գլխէն։ Այդ կլոր դանդուածին մէջ լեցուցէք ուղղ. — որակի և քանակի խնդիրը ձեզի կը թողում.— վրան դրէք տեսնելու, լսելու, հոտոտելու և ճաշակելու գործարանները և չինած գլուխիդ բաւական պիտի նմանի շատ մը չարժող գլուխներու։

Ուղղակացեալ փայտին (մեր խրատուիլակին քովն ենք հարկաւ) վերի մասին մէջ դրէք սիրտ մը — զգայուն կամ անզգայ—, և թոքեր. ասոնք ալ կ'ամբողջացնէ մեր չինելիք մարդուն կուրծքը։ Կուրծքէն վար երեւակայեցէք մարսողութեան և ուրիշ պէտքերու յատուկ գործարանները և կուռնոք բաւական լեցուն փոր մը։

Մարդուն այս մասերը չինելէ վերջ ձեռքերն և ոտքերը ամբողջացնել շատ դիւրին է. ոսկորները ծածկեցէք մկանունքներով, երակներով և ջիղերով, և չինուածքը գրեթէ կատարեալ է կիմա։ Ամենուն վրայ անցուցէք մորթը և ա՛լ բան չմնար... մեղի համար։

Խորհիք թերեւս թէ պարտիզպանին իր խրատուիլակը չինելէն շատ աւելի դիւրութեամբ չինեցինք մենք մեր մարդը։ Այո՛, բայց դեռ երեւան չեկաւ մարդը։ Հին փիլիսոփայի մը աշակերտներն անդամ մը կը հարցնեն իրենց դասատուին թէ ի՞նչ է մարդ. մեծ իմաստասէրը անոր սահմանը կուտայ մէկ բառով — «երկոտանի»։ Աշակերտներէն մէկը դուրս ելլելով հաւ մը կը բերէ և կը հարցունէ դասատուին թէ այդ երկոտանին ուրեմն մա՞րդ է։ Ասոր վրայ դասատուն (և ան ալ փիլիսոփայ մը) կը փոխէ պատասխանը՝ «առանց փետուրի երկոտանի մ.»։ կ'ըսէ։ Աշակերտը նորէն դուրս կ'ելնէ, աղէկ մը կը փետռէ հաւը և ներս դասատուին գալով կ'ըսէ «ասսիկ երկոտանի մը առանց փետուրի»։ Չեմ գիտեր կրցի՞ բացատրել միտքս. մարդ՝ իրբեւ ֆիզիքական արարած՝ կենդանի մըն է, շատ շատ՝ ազնիւ կենդանի մը, բայց կենդանի մը վերջապէս. իսկ այդ մարմնամէն կողմնութեան հետ միացուր միտքը, դատողութիւնը և բարոյական կարողութիւնը, ու ան ատեն միայն պիտի ըմբռնես մարդը իրբեւ մարդ։ Իրաւամբ մարդը կոչուած է «հրաշալի», «տիեզերքի ամփոփումը և կրճատումը», և այլն։

Այդ մարդուն առողջաբանութիւնը պիտի ընենք մեր իսկակցութեանց նիւթ։

* * *

Կատարեալ առողջութիւն վայելելու համար կանոնի օրէնքները գիտնալ պէտք է. և եթէ առողջապահական կատարեալ օրէնքներ ունենալով չունենք կարող ըլլայինք գործածել, ան ատեն հիւանդութիւնը գոյութիւն չէր ունենար տրդէն։ Բայց ասիկա անկարելի է տակաւին, գիտութեան և արհեստներու զարգացումին հետ համեմատաբար կարծես կը շատանան նաև հիւանդութիւնները. չիմարելի ուրեմն. հատորներով «առողջաբանական»-ներ կարդալէ վերջ իսկ պիտի ունենաք հիւանդութիւններ, և հետեւապէս պէտք պիտի ունենաք դեղերու և բժիշկներու։ Միայն թէ առողջաբանական օրէնքներու վրայ քիչ մը գաղափար ունենալով և քիչ մըն ալ իր անձին վրայ ինք հոգ տանելով՝ մարդ իրօք կրնայ աւելի երջանիկ կեանք մը անցուցնել աշխարհս վրայ։ Մեծ հիւանդութիւններ կան որոնք առողջապահական փոքրիկ անզգուշութենէ առաջ կուգան։ Ուստի եթէ «առողջաբանական»ներովս ընթերցողներէ ո՛և է մէկուն կեանքին բեռը մայի չափ թեթեւցուցած ըլլամ, դոհ և երջանիկ պիտի ըլլամ չիտակը։

Այսքանը իբրեւ առաջաբան։

ՏՈՒԲԹ. Ց. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ (*)

Պատի անտի

ՅՕԴԱՅԱՒԻՆ ՄԻՔՐՈՊԸ

Աւասիկ միքրոպաբանական նոր դիտամը, յօդայաւային մարդկութիւնը՝ այսինքն գրեթէ բոլոր աշխարհը շահագրգռող։

Պ. Մաքս Ճուլը կ'ըսէ թէ ամենօրեայ յօդայաւէ տառապող հիւանդներու յօգերուն մէջ միքրոպներ գտած է որք միշտ նոյն ձեւը ունին նմանօրինակ դէպքերու մէջ։ Կարճ և թանձր պատիներ են՝ իրենց ծայրերուն վրայ փայլուն հատիճներով, զորս բնեղինի (անիլին) գոյները որոշ կը ցուցունեն։ Պ. Մաքս կրցած է զանոնք սնուցանել արգանակի մէջ, ժելատինի կամ դեռնախնձորի վրայ։ Ամենց մշակումը առ նուազն 25 ատիճան բարեխառնութիւն մը կը պահանջէ և մթութիւնն անհրաժեշտ է։

Յօդայաւային պատուա՞ստը երբ պիտի յօրինուի։

ԵԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՄԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ

Եթէ կայ երեքտարեայ երկաթուղի մը որ այս անունին արժանանայ, այն երկաթուղին է որ յոյժ մանաւոր պարագաներու մէջ չինուեցաւ ի Հանովեր, 4000 ընակիչով փոքր քաղաք մը, Եռքի նահանգին գրեթէ 30 քիլոմէթր հեռու, Բեռնսիլ-վանիոյ մէջ։ Երկրագործական մրցում մը տեղի պիտի ունենար ի Հանովեր, և բնակիչները շատ կը փափագէին որ այս առթիւ իրենց երկաթուղին աւարտի. ուղիին չինումին իրենց ուղածին պէս առաջ չերթալով, կարգ մը գեղացիներ կ'առաջարկեն ձրիապէս աշխատիլ գծին չինութեանը։ Այն ատեն հետաքրքրաշարժ տեսարան մը կը պարզուի. ամեն գասակարգէ հարիւրի չափ մարդիկ, տեղւոյն թմբկահարներն առջեւնին ձգած, խմբովին աշխատութեան կ'երթան, բահը կամ լրիչը ուսերնուն վրայ, կանգ կ'առնեն իրենց ընտրած մէկ պատին հրամանովը եւ եռանդեամբ կը բրեն երկար ժամեր, մինչ փող և թմբուկ կը նուագէին գեղեցիկ եղանակներ։ Երբ գիշերը վրայ կը հասնի, կամաւորները ճամբայ կ'ելլեն՝ մոմերին հուրբաներ արձակելով և տուներուն կը դառնան, իրենց այդ նոխանձեռնարկէն խնդալով։

ԵԶԻՆ ՓՈՐԸ

Հուայթվուտի կայարանը զրկուած նիւթերուն մէջ կը գտնուէր վագրի եղ մը յարգով լեցուած։ Եղը միւս ծրարներուն հետ կը գրուի Մեսաժբրի ընկերութեան այն վագոնին մէջ, ուր դրամարկղ մը կար 50,000 հնչուն տոլար պարունակող։ Քիչ յետոյ երբ կառախումբը կը գտնուէր Շատրը և Հէյ Սբրինկս կայարաններուն միջև, Մեսաժբրի գործակալը շատ կը զարմանայ լսելով բան մը որ կը շարժէր եղին ներսիդին, եւ կ'երթայ անասունին երեսը կը նայի։ Նոյն միջոցին, եղին ապակիէ մէկ աչքը կ'ելնայ, եւ ապշած գործակալը կը տեսնայ բէվոլվէրի մը լայն փողը՝ ակնակալիին բացուածքն իր վրայ ուղղուած։ Միւնոյն ժամանակ՝ եղին ներքեւ փակուղ մարդ մը մահու սպառնալիքով կը ստիպէր գործակալը որ կեցունէ կառախումբը։

Սակայն գործակալը չի կրցնցուներ իր պատրաստամտութիւնը, եւ, փոխանակ հնազանդելու, մէկ կողմ կ'անցնի բէվոլվէրէն զգուշանալու համար, կը ցատքէ եղին կռնակը, որ անմիջապէս կը տապալուի՝ տապալելով մէջի մարդուկը։ Սակայնահատ ջանքեր կ'ընէ դուրս ելլելու համար իր տարօրինակ թագատոցէն, բայց չի յաջողիր։ Երբ կառախումբը Հէյ Սբրինկսի կայարանը կը հասնի, գործակալն առանց ելլելու իր ամրոցին վրայէն, օգնութիւն կ'աղաղակէ, և եղին փորը պահպանող մարդը կը բռնուի։

Ձերբակալեալն իսկոյն կը ճանչցուի՝ Ճօէ Տոլթրն անուն ահարիւ աւազակ մըն է Ամերիկայի հարաւ-արեւմուտքը, զոր բազմաթիւ քաղաքներու ոստիկանութիւնը կը փնտռէին երկար ատենէ ի վեր և մինչեւ ցարդ չէին կրցած ձեռք ձգել։ Տոլթրն՝ որուն ընկերները անշուշտ դարանի մտած էին գիծին վրայ, նպատակ ունէր վախցունել գործակալը, կեցուցել տալ կառախումբը և յետոյ դրամարկղը կողոպտել իր խումբին մարդոցը հետ։

(*)—Առ Յօդուածագիրն.—Ձեր զրկած ծրագիրը չէ կորսուած։ Բայց առ այժմ չի հրատարակուիր։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ով որ իւր առողջութեան նախանձախնդիր է եւ առողջապահիկ անհրաժեշտ եղող նախնական սկզբանց տեղեակ ըլլալ կ'ուզէ, պէտք է հատ մը գնէ Բարիզու բժշկական համալսարանին յաջող ուսանողներէն

Պ. Մ. ՔՕԼՕԼԵԱՆԻ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԱԼՕՆԻ ԴԻՐՔ

հրատարակութիւնը որ Մատթէոսեան գեղեցիկ տպագրութեամբ և նրբաճաշակ կազքով այս օրերս լոյս տեսաւ։

Գին 5 ֆրանկ։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պահջէ գաբու, Շապճի խան, թիւ 12։ Ձեռքէ կը ծախուի ի Զալաթիա, Սեղբոս խան թիւ 5, Բիւզանդեան Գրատունը, Բերա, Կալաթա Սերայի դէմ, Ծխավաճառ Գրիգոր աղայի խանութը, Պահնէ Քարու լրագրավաճառ սուտի Պօղոս աղայի խանութը և Զաքմաճաքար, Պալենց գրատունը։

962 6—15

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Առևտրական զանազան ճիւղերու եւ դատական խնդրոց և մասնաւորապես ոսմարակալութեան մէջ փորձառութեամբը ծանօթ Յովհաննէս Էֆէնտի Պոյաճեան իւր գրասենեակը հաստատած է ի Զալաթիա Քիւչիք Մէյդէր խան թիւ 11—12, ուր կը զբաղի կնճռոտ հաշուց կարգաւորութեան և հաշտարարութեան գործի ենթարկուելիք խնդրոց խորհրդատուութեան, վճարմանց դադարման պարագայի մէջ պահանջատերց հետ համաձայնութեան խնդիրներով, մասնաւորաց և ընկերութեանց ոսմարակալութեամբ, թուբբերէն խմբագրութեամբ թղթակցութեամբ։

976 3—10

Ընդդէմ պնդութեան.—Վիշի լուծիչ փոշի։

ԿԻՆՆ ԻԲՐԵԻ ԱՄՈՒՍԻՆ

Հեղինակ՝ ԲՈՕԶ. ՀԻՊՈՄԱՆ ԳԻԼԷՆԲԻ

Թարգմանեց Գերմաներեն Մ. Կ. ՆԱԶԻԿԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Դիլ. Ա. Կնոջ, իբրեւ բնական էակ, առանձնաբնութիւնը ուսնցած դիրքը։ — Դիլ. Բ. Հարաբերութիւնը աճելի ծագումն առնող մարմնաւորաց եւ հոգեկան։ Ամուսնութիւն։ — Դիլ. Գ. Նամուսական կեցուածք։ 1. Մասնաւորական եւ բարոյական գործարանային ճգնաժամաստուգութիւն։ — Դիլ. Դ. Աստանդիրը։ — Ա. Ֆիզիկական խնամք եւ ծնեցուցանելիք. Տանջիմնարանը, տրտնջան տարիքի պատասխանատուութիւն մէջ։ — Դիլ. Ե. Ջերմաստիճան, 440.— Թրդուխագրին գինն է 12½ դրամ (Նուէրի համար) Ոսկեզօծին գինն է 25 դրամ։

Գրատարանի կամ Մատենադարանի ներսի ցուցակագրութիւնը (hysterie)։

Գրատարանի ներսի ցուցակագրութիւնը։ 2. Նամակներ։ Ծնունդ, ծաղկեալ։ — Գրատարանի ներսի ցուցակագրութիւնը։ — Գրատարանի ներսի ցուցակագրութիւնը։ — Գրատարանի ներսի ցուցակագրութիւնը

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000 **«ՓԻՆԻՔՍ»** Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հրմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ձնասուց համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ձնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

618

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԷՐԻ

Հավիտեան Թիւրպէի Շերիֆէսի ճիվարընտա միճէտտէէն ինչա օլունան ժանտարմա գարաղոլխանէէնին թահթընտա պուլունան տիւքքեան 31։ սէնէի մալիէսի մարտը իպթիտաքնտան իթիպարէն 1 սէնէլիք օլարագ վէ լիրայի օսմանի 100 ղրշ. հիսապը իլէ չէհրի 250 ղրշ. իլէ իճարէ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն նիհայէթ չուպաթը 22ինճի կիւնինէ գատար ժանտարմա տաիրէսինէ միւրաճաաթ իլէ էվլէէրի իլան օլունուր։ Նո. 23 2—3

Շամտա ինչա օլունմագտա պուլունան քիւատէ գէշլաքը իչուն միւպայաքը մուգթազի Եուսիւրէլ Թիմուրլաքըն Պէյլութ սահիլինտէ վաքար տերունինտէ ճիհէթը աստքէրիհէյէ Թէսլիմ օլունմագ չարթը իլէ պէհէր աթլը գլեէսի Պէյլութ բանի իլէ սիմ մէճիտիլէ 23 ղրշ. հիսապը իլէ 34½ փարայա թալիպի իւզերինտէ գալտըղընտան թէնզիլինէ թալիպ օլանլարը չուպաթը 22ինճի սալը կիւնինէ գատար ինչաթը ասքէրիհէ տաիրէսինէ կէմէէրի իլան օլունուր։ Նո. 21 3—3

Բայսթիթը Սալթանաթը Սէնիէտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ իչուն միւպայաքը մէկզիի միւնազասայա գօնուլան 120,000 ճէտիտ չէքի հայթապը չուպաթը բուլունին 21ինճի բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկէ վէ իրթէսի կիւնի տաքի թէգարարը իտէճէք ֆիյթատան 100ատ 5 թէնզիլի գազալ իտիլէճէկինտէն իրթաքնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէմէէրի իլան օլունուր։ Նո. 22 3—3

Տօն կէօմիէք իչուն Ամերիկան թօփ 20,000 պէհէր թօփը 32 ղրշ., Եիւնիլիս օլյան տիպէթ արշունը ճէտիտ 1100 պէհէր արշունը ճէտիտի 10½ ղրշ., բամուքլը սիյան տիպէթ արշունը ճէտիտ 2710 պէհէր արշուն ճէտիտի 3 ղրշ. 35 փարա, Էվրօբա եիւն իբիլիինտէն եերի իյմալի գըրմըզը զայֆան արշունը ճէտիտ 36,000 պէհէր արշուն ճէտիտի 4,75 փարա, սիյան գալըն եաքը եիւն զայֆան արշունը ճէտիտ 26,650 պէհէր արշուն ճէտիտի 16,6 փարա, եէնիլ եիւն զայֆան արշունը ճէտիտ 15,000 պէհէր արշուն ճէտիտի 7 փարա, 1 Նիւմէրօ գալին Ին իլիզ քէթէն պէղի արշունը ճէտիտ 15,000 պէհէր արշունը ճէտիտի 4 ղրշ. 30 փարա, ֆուրէլի նէֆէրթաթ վիւսկիւլիւ ատէտ 45,000 պէհէր ատէթի 20 փարա, Նիւմէրօլը վէ Նիւմէրօսը զ տիյմէ ատէտ 76483 պէհէր զըրօսաքը 7 ղրշ. 34 փարա, թօփ ալամէթի տիյմէ ատէտ 112880 պէհէր զըրօսաքը 7 ղրշ., այ եըլտըզը սապիր տիյմէ 36105 պէհէր զըրօսաքը 2 փարա, սիյահ քէպիր գօպչա չիֆթ 17,520 պէհէր 1000 չիֆթի 10 ղրշ.։

Նիկամիէ էլտիսէ վէ սարաճիանէ անպարլարը իչուն միւպայա օլունճաքը մուգատէմէճ իլան օլունան պալատէ մուրագամ էշնա ֆիյաթ մուրագամլարը իլէ թալիպլերի էհտէլերինտէ օլուպ չուպաթը բումինին 23իւնճի չարշանպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլիճրա մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլերի վիրիլէճէկինտէն ֆիյաթլարընը թէնզիլի իլէ իթայա վէ իրթէսի կիւնի 100ատ 5 թէնզիլի գազալ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէմէէրի իլան օլունուր։ Նո. 23 3—3

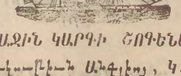

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՆԱՒՔ

ԵՐԵՒԵԼԻՔՈՒՆ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրէսայի ՃԷԼԻ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ցրամինիս	1600	Բալէրմս	3200
Անեկս	3000	Կարիլէս	5500	Բալտէր	1700
Արօլս	5500	Կիլանս	2200	Բլաթս	1500
Արկս	2300	Կօզս	1800	Բօլս	1000
Արիստս	3000	Կրօնոս	2200	Բուրգս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Բիալոս	4400
Պօրտիոս	2200	Հիտալկս	3000	Բինեալտս	3200
Պրավս	2000	Հիտաու	7000	Բօլս	3000
Պրիֆիլս	8800	Համվէրտ	1200	Բօմէս	3500
Գէլրս	2600	Հայանս	5000	Բօգարիս	3500
Գալիրաս	2500	Ճիլունս	2300	Մալէլնս	4000
Գամէս	2400	Գիլաս	2000	Մանդիարս	8200
Գաստ	2000	Գօլդֆինս	4000	Մարթս	2000
Գօմս	2700	Գօվնս	2200	Միրվիս	2000
Զիրակս	5000	Լէս	5000	Մորէնտս	4300
Դիրս	5500	Լէքանիթս	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլորատս	3400	Լիվերբոս	3000	Թուբրոս	4200
Տիզս	500	Մալտս	1500	Թօլիստս	2800
Տամիոս	2500	Մարէնկս	4300	Թօրբիտս	900
Տուրս	1800	Մարգիլլս	6500	Ուլբանիս	5000
Տրարս	2100	Միլս	2000	Վալենտրնս	5000
Լանդամս	2600	Մուրինս	3100	Եիլտս	3600
Էլտորատս	3000	Նէլրս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանտս	3000	Տիֆայրնս	00
Տլանթս	2600	Օմէլլս	5000	Ֆրմաս	200
Ֆալրոն	800	Պարանս	4500	Ֆրրս	1.0
Ֆիտս	700	Պրգս	2000	Մասրիթս	1 0
		Եշիրչն Մանարը	8000		
		Բիրվրըն Մանարը	8000		
		Լէվկրն Մանարը	8100		

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն Կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՐԻՇ Գրագիրներ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Մելէթ խան, Ղալաթիա

858

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԼՈՒԱԾ ԱՍԻԱԿԱՆ ՔՈՐՔՈՐԷՆԸՆԸ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՔԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահէճ Գաքու, Մէյտանքը սօքաք, Ուիթալ Խան։

726

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԵՐԷԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅՈՒՍ ԻՒՂ

Իրեն՝ Ամենը որ ըսել է տպագրով

Գարմանալի ձեռագիր ՍԿՕՏԻ և ՔՈՒՍԻՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անորժահամ է

Մորթ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հոգեմարդիներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտ
Կը բուժէ անարիւնութիւնք
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճուղաձութիւնը

Բժիշկներն ընդունած է, անորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարսելի, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Վաճառուած դեղատներու գեղագիտաց և գեղագործաց քով։

Գին 1 ֆր. [illegible] Հ. ԵՒ ՀԱՅԻՆ.

ՔԻՒՆ ԳԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ

Ոչ-ոփոը էլէս- Ռէքամ էքբէռնի Լիվերբուլ

և Ամերիկայ գծեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոմնիտ	4581
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարամոն	2403
Բաւոնիա	5587	Ազլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Մարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բաւմիրա	2144
Ալէբրօ	2143	Թրինիտատա	1899
Ֆէլատ	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մաքրոն չգինաւոր Լիվերբուլէն սատ կը սպասուի դէպ ի մարտ 8։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՇՈՒԼի գործակատար

Ալիքսանդրոս խան, Թիւ 401

Ղալաթիա 932

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆրանք 8,000,000

Պահեստի դրամ » 6,889,695

Տարեկան հասոյթ » 16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բանկութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Ասասիանոս խան. 12, 13, 14.

ՔՈՆՏԱՒ ԳՈԹՌՈՆԻ

Ցիշեալ ընտանիքը տարբերամտելով քաշչական վարժարանին մէջ, ազէկ գտնուեցաւ եւ զեղարուեստից արժան շրջարամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան Ճանաչային տարբերածին Գ. Մաքուս, ընտնէ եաք յիշեալ ընտանեաց, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Գ. Զրտամմ, Գ. Տանսի, Մավլանէնի փաշա, Տրթ. Խորասանեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս ընտելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին կալաձա, Պէյոլիբ Խալիլ փաշա խան Թիւ 6, Ֆինճանճիլար Եուրդի Գալաղի ադի ղով. Վէզնէճիլէր Գ, Սիավրօ Քիրեաքիտի զեղարան, Կոսկա Թրամվէյի կայարանի՝ Կալատա. Ս. Պէրպերեան զեղարան, կամուրջին վրայ Պէյօղլիսարէյի շրջանակին նաւամատոյցը Սիկիֆանտրի Դրամատան քով, Պէշիքթաշ Քիրիսէ մէյտանին գաղնոցի Ալիբասանի քով, Բոլոր Թագսիմ 34 Միւ. շարաբաձառ Հաճի Սարիմի եւ ուրիշ ամէն տեղ։

392

ՏՐԴ. Ա. ԽՍԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏ ՅԱՆԱՒԱՅԺ

Ի ՊԱՂԱՋԷ-ԳԱԼՈՒԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտ տանց տարբերի արշեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենատարբերի ցաւած ակռաներ, տարի, ադամանդ և մետաղով թեղելու, ինչպէս նաև գարմանալի ամէն տեսակ բերդի և տիւրայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակէն) ամէն օր առաւօտեան մինչեւ կէս օր։ 1 14

ԷՔՍԷՐՕՐ ՎԷՐԴԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական այարհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէմպէ Բաղար, Թիճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի Ծխախոտի Բէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային և այլն, և այլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու գեւանման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի մինչև գեղեցիկ թերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գեղ անական լինօլէումի և ուրիշ վաճառքներու։

798

ՇՈՒՐՔԼԹԻ ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ

ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1894 Յունուար 18էն սկսեալ մինչեւ 1894 Փետրուար 28

(Բացի Ուրբաթ օրերէն) Եւրոպական Եղբարց Կամուրջ Ելնող Շրջանաւոր Երթեւեկութիւն

Ժ. Ա.	Ք.
1 15 Ենմ. Մզգ. Պէյ. Թրպ. Ենք. Պոյճ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շրջ. ին հետ պիտի դադրի]	38
2 15 Ենմ. Մէգ. Պէյ. Թրպ. Ենք. Պշք. (Ենք. շրջ. ին կը հաղորդակցի.)	39
2 40 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզգ. Պէյ. Թրպ. Պէյդ. անտի Ասիական եկեղը անշնչով մինչեւ Գնտ. եղած ուտմոյց. ներն հանդիպելով Օրթ. պիտի երթայ Գնտ. ի շրջ. ին հետ կը հաղորդի. Ուրբ. ները Օրթ. Վեր. Զնկ. Պէյլ. Գվկ. Պշք.	18
2 45 Ենք. Մեն. Մրկ. Պոյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	42
3 15 Ենմ. Մէգ. Պէյ. Թրպ. Ենք. Մեն. Մրկ. Պոյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շրջ. ին կը հաղորդակցի) Ուրբ. ները Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	17
4 15 Ենմ. Մէգ. Պէյ. Թրպ. Ենք. Մեն. Մրկ. Պոյճ. Ր. Հս. Պէպ. Պշք. Ուրբ. ներն Արն. Գրչ. Օրթ.	34
5 45 Ենմ. Մէգ. Պէյ. Թրպ. Պէգ. Ենք. Մեն. Միր. Պոյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ.	32
7 — Ենմ. Մէգ. Պէյ. Թրպ. Պէգ. Բշպ. Ենմ. Գվկ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Զնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ. Հս.	22
8 — Ա. Ր. Գվ. Մէգ. Պէյ. Թրպ. Ենք. Մեն. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշք.	17
10 — Ր. Հիս. Զնկ.	18
10 10 Ենմ. Մէգ. Պէյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշք.	34

Երեկոյեան Կամուրջ Ելնող Շրջանաւ

1 15 Ենք. Մեն. Մրկ. Պոյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	28

Պեղեւեն Կամուրջ Ելնող Շրջանաւ

1 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	32
1 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	28
2 — Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	33
2 10 Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. Գոպ.	22
2 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	32
3 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	42
3 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. Գոպ. բացի Ուր. է	19
4 15 Հս էն Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուր. է	28
4 20 Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	18
5 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. Գոպ. բացի Ուր. է	42
5 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	19

Աւօխան Եղբարն Կամուրջ Ելնող Շրջանաւ

1 15 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գվկ.	31
1 20 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Դանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդի. Ուրբաթները բացի Օրթ. էն Զան. Զնկ. Պէյլ. Գվկ.	33
2 — Պէպ. Գն Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գվ. Պշք. բացի Ուր. է	19
2 10 Պէյգ. Բշպ. Եեր. Գնկ. Պոյճ. Ր. Ա. Հիս. Գատ. Պէպ. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզ. Իսկ. Պշք. Գոպ.	23
3 15 Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գվկ. Պշք.	38
3 25 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնկ. Ա. Հս. Գնտ. Օր. Գնտ. ի շրջ. ին կը հաղորդ. Ուր. ները բացի Օրթ. է Վեր. Զնկ. Պէյլ. Գվկ. Պշք.	18
4 15 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր.	39
4 45 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնկ. Ա. Հս. Գնտ. (Գնտ. շրջ. հետ կը հաղորդ. Ուր. ներ Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գվկ. Պշք. պիտի ճանդիպի)	33
5 25 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գվկ. Պշք. բացի Ուր. է	18
7 — Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արնվ. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գվկ. Պշք. Իսկ. Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ	3
9 — Պէյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնկ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գվկ. Իսկ.	28
10 10 Պէյգ. Գնկ. Ա. Հս. Զնկ. Պէյլ. Պշ. բացի Ուր. է	42
10 20 Գնտ. էն ուղղակի կամուրջ	38
11 5 Գվկ. էն » » » »	22
11 20 Վնք. էն » » » »	19
11 55 Գվկ. Իսկ. » »	11

(Բացի Ուրբաթ օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական Եղբարց Երթեւեկող Շրջանաւոց Ժամերը

2 30 Պշք. Օրթ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	34
3 5 Պշ. Օրթ. Զէյլ. Արվ. Ր. Հս. բացի Ուր. է	28
4 5 Գոպ. Պշք. Իսկ. Գվկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Դնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյգզզ Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	22
4 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պոյճ. Սեն. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	32
5 15 Իսկ. Պշք. Գվկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Պէպ. Գ. Ա. Ր. Հս. Դնլ. Զպգ. Մրկ.	23
6 — Գոպ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ. Գվկ. սեր	17
7 — Պշք. Իսկ. Գվկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պոյճ. Գնդ. Ենք. Թրպ. Պէյ.	58
8 30 Պշք. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. Ենիք. Թրպ. Պէյ. Մզպ. Ենմ.	34
9 20 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս.	18
10 5 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պոյճ. Մրկ. Սեն. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ. Ուրբ. ները 10վայրկեան ետքը	39
10 45 Ր. Հս. Պոյճ. Մրկ. Սեն. Ենիք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենիմ. Ուրբաթները չկայ	17
11 20 Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենիմ.	18
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պոյճ. Մրկ. Սեն. Ենք. . *)	42

(*. Օրը գէշ եղած ատեն Սեն. չկայ։

Կամուրջէն Պեղեւ Երթեւեկող Շրջանաւոց Ժամերը

2 10 Կամբրջ. էն ուղղ. Պէպէր	32
3 10 Ուղղ. Պէպէր բացի ուրբաթէ	19
4 20 Ուղղ. Պէպէր բացի Ուրբաթէ	42
5 10 Ուղղ. Պէպէր	19
10 35 Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ, Ա. Ր. Հս. Դնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյգ. բացի Ուրբաթէ	23
11 15 Գոպ. Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պոյճ. Ենք.	28
11 45 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ.	22
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ.	19

Կամուրջէն Աւօխան Եղբարց Երթեւեկող Շրջանաւոց Ժամերը

2 40 Ուղղակի Ա. Հիսար	38
3 15 Իսկ. Գվկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Գվկ	33
3 35 Ուղղակի Գանտիլլի բացի Ուրբաթէ	39
4 50 Ուղղակի Գանտիլլի բացի ուրբ. է)	18
8 45 Պշք. Գվկ. Պէյլ. Զնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Բշպ. Պէյգ. բացի Ուրբաթէ	42
9 30 Պշք. Գվկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ.	33
10 20 Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ. Մէգ. Ր. Ա. Գավգաներ	38
10 40 Պշք. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Ուր. ներէ 10 30ին Իսկ. Արնվ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէօյր.	19
10 40 Իսպտ. Գվկ. բացի ուրբաթէ)	22
11 20 Գպա. Պշք. Գվկ. Պէյլ. Զէնկ. Ենիք. Գնտ. Պէպ.	32
11 18 Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ.	33
11 30 Իսկ. Գվկ. բացի Ուրբաթէ	11
12 — Պէր. Գվկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանր.	31

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՒԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջէն	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	7 —
— —		— —	7 30
1 15	7	1 45	8 15
2 —	8 10	2 25	9 5
2 30	8 20 Վոսփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	3 15 Վոսփ.	10 15
3 30	9 30	3 25	10 30Ֆէրպ
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 50	10 40 Գվկ.
4 —	10 25	4 30Ֆէրպօթ	11 —
4 30	10 55 Գոպ.	4 40	11 30Ֆէրպ
4 50 Վոսփ.	11 — Գուվկ.	5 20 Վոսփ.	11 30Գվկ.*
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 35	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 15Ֆէրպօթ	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջէն	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —		— —	— —
— —	7 —	— —	6 25
— —	8 10	— —	7 10
1 15	8 20Վոսփ.	1 40	8 20
2 —	9 —	2 20	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20	9 45Ֆէրպ.	3 25	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 45 Վոսփ.	10 30Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15Ֆէրպ.	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԼՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՒԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Սալամազ (բացի Ուր. է)
4 30 » » բացի ուր. է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալամազ [բացի կիր. է]
4 — » » » [բացի Ուր. է]
10 10 » » անտի Սալամազ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալամազ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ՄՐԲԼՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱՔԱՇԷ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Ի սկիւտարէն Գապաքաշ Սիրքէճի
5 30 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաքաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպաք. Իսկիւտար

Ծան.—Օրը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւի իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։